

Opdrachtgever:

Stichting Weller Wonen
T.a.v. De heer M. Linssen
Postbus 2
6400 AA Heerlen

Datum: 22 oktober 2021

Onderwerp:

Rapportage huismus-, gierzwaluw- en vleermuisonderzoek Blok 4106, Prinses Margrietstraat, te Brunssum
(ons kenmerk: 21-825-WW-4006)

Opgesteld door:

De heer M.J.M Coenen

Geachte heer Linssen,

Hierbij ontvangt u van ons de rapportage bijhorende het natuurwaardenonderzoek, uitgevoerd ter plekke van de projectlocatie Blok 4106, Prinses Margrietstraat, te Brunssum, zie figuur 1.

Figuur 1: Onderzoeklocatie Blok 4106, Brunssum

Aanleiding

Stichting Weller Wonen is voornemens om de onderzoekslocatie te slopen om er vervolgens nieuwbouwappartementen te bouwen. Uit het quickscanonderzoek (ons kenmerk 19-764, d.d. 17 november 2020) blijkt dat de bebouwing mogelijk dienstdoet als vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen en broedlocaties herbergt en kan herbergen voor huismussen en gierzwaluwen.

Er is hierin geconcludeerd dat nader soortgericht onderzoek naar bovengenoemde soorten/soortgroepen noodzakelijk is om vast te stellen of met de sloop effecten optreden tot deze soorten en of daarmee verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden worden, aangezien de te onderzoeken soorten beschermd zijn in het kader van deze wetgeving

Op basis van deze quickscan is in 2021 door Ecolybrium nader onderzoek uitgevoerd ten einde zicht te krijgen op de aanwezigheid van beschermde natuurwaarden.

De resultaten en de onderzoeksmethodieken zijn hieronder beschreven.

Onderzoeksmethodieken Blok 4106

Vleermuizen

Het vleermuisonderzoek is door Ecolybrium uitgevoerd met behulp van bat-detectors (Pettersson D200 en D240X, Batlogger en Batscanner van Elekon en een ANABAT Scout). Dit zijn de meest toegepaste apparaten voor dergelijk onderzoek, en het meest efficiënt in gebruik. De D240X (met behulp van Edirool opname apparatuur), de Batlogger en de ANABAT Scout zijn in staat opnames te maken van vleermuisgeluiden, voor analyse met diverse softwarepakketten indien noodzakelijk (voor lastig determineerbare soorten). Er zijn vijf vleermuisrondes uitgevoerd, met drie ecologen en conform de voorschriften van het vleermuisprotocol uitgevoerd.

Onderzoeksmethodiek gierzwaluw

Het onderzoek naar het gebruik van de woningen door gierzwaluwen dient uitgevoerd te worden in de periode vanaf 15 mei tot 15 juli (datumgrenzen conform Kennisdocument Gierzwaluw, versie 1.0 BIJ12 juli 2017), waarbij minimaal drie rondes gewenst zijn.

Dergelijk onderzoek is uitgevoerd ter plekke van de panden door te letten op in- en uitvliegende dieren, roepende dieren vanuit hun nestlocaties en door te letten op cirkelende dieren boven de woonwijk (indicatie dat deze wijk door die dieren bewoond wordt).

Onderzoeksmethodiek huismus

Het onderzoek naar het gebruik van de panden door huismussen is uitgevoerd in de periode zoals voorgeschreven in het Kennisdocument Huismus. Dit betreft de periode tussen 10 maart en 20 juni (datumgrenzen conform Kennisdocument Huismus, versie 1.0 BIJ12 juli 2017).

Het onderzoek is in de ochtend uitgevoerd terplekke door te letten op territoriaal gedrag, zoeken naar nesten en door het letten op aanvliegbewegingen van de vogels met nestmateriaal en voedselpakketjes (voor jongen).

Overige soorten

Naast deze specifieke soortgerichte onderzoeken is tevens gelet op het voorkomen van andere soorten planten en dieren (bijvoorbeeld steenmarter, egel en dergelijke).

De exacte onderzoeksdagen zijn opgesomd in tabel 1. De veldresultaten zijn in figuur 2 opgenomen.

Onderzoeksdata

Soortonderzoek	Data en duur	Temp.	Wind	Weersomstandigheden	Opmerkingen
Vleermuizen	11 mei 21.00 - 23.00 uur	13 °C	0-1 Bft.	Droog, bewolkt	3 man
	13 juni 20.45 - 22.55 uur	21 °C	1-2 Bft.	Droog, onbewolkt	2 man
	16 juni 20.30 - 23.00 uur	24 °C	1-2 Bft.	Droog, onbewolkt	1 man
	9 juli 21.00 - 23.00 uur	21 °C	1-2 Bft.	Droog, half bewolkt	2 man
	9 juli 03.00 – 05.45 uur	16 °C	1-2 Bft.	Droog, onbewolkt	1 man
	7 aug 20.00-01.00 uur	20 °C	1-2 Bft.	Droog, bewolkt	2 man
	9 sep 05.00 - 07.30 uur	13 °C	2-3 Bft.	Droog, half bewolkt	2 man
	20 sep 05.15 – 07.30 uur	13 °C	1-2 Bft.	Droog, onbewolkt	1 man
Gierzwaluw	11 mei	Nvt	Nvt	Droog	2 man avond
	13 juni	Nvt	Nvt	Droog	2 man avond
	16 juni	Nvt	Nvt	Droog	1 man avond
	9 juli	Nvt	Nvt	Droog	2 man avond
Huismus	15 april	Nvt	Nvt	Droog	2 man ochtend
	6 mei	Nvt	Nvt	Droog	2 man ochtend
	11 mei	Nvt	Nvt	Droog	1 man ochtend
	16 juni	Nvt	Nvt	Droog	1 man ochtend

Tabel 1: Onderzoeksdata 2021

Onderzoeksresultaten

Vleermuizen

Vaste rust- en verblijfplaatsen

Er zijn 3 zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis vastgesteld in de portiekwoningen, zie figuur 2. Het gaat hier om één verblijfplaats met maximaal 4 exemplaren en twee verblijfplaatsen van telkens 1 dier. Het gaat hier naar alle waarschijnlijkheid alleen om mannelijke dieren (deze zitten meestal in kleinere groepen of geheel solitair).

Voorts is er mogelijk nog een minimaal 1 verblijfplaats van gewone dwergvleermuizen aanwezig (ergens in de Prinses Irenestraat). De exacte woning is niet vastgesteld, maar uit de onderzoeken blijkt dat er meerdere dieren richting deze straat vliegen om daar vervolgens te verdwijnen. Het gaat hier om minimaal 7-11 gewone dwergvleermuizen, wat kan duiden op de aanwezigheid van een (kleine)kraamkolonie van de soort.

Er zijn nergens baltsverblijfplaatsen aangetroffen. De onderzoeksrondes in augustus én september laten zien dat er enkel gejaagd wordt rondom de portiekwoningen. Tijdens de avond- en ochtendschemer zijn in deze onderzoeksmaanden geen uitvliegende en/of invliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Aangenomen mag worden op grond hiervan dat deze verblijfplaatsen enkel dienstdoen als zomerverblijf.

De verblijfplekken zitten onder de dakconstructie (via de gevelpannen en via enkele openingen in de houten dakconstructie).

De sloopwerkzaamheden hebben tot gevolg dat er drie zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis verdwijnen. In het kader van de Wet natuurbescherming kan dan ook worden geconcludeerd worden dat er sprake is van een overtreding van artikel 3.5. Dit betekent dat de sloop enkel uitgevoerd mag worden op grond van een ontheffing Wet natuurbescherming. In dit kader is het eveneens noodzakelijk dat de verloren gegane verblijfplaatsen gemitigeerd dienen te worden. Dit betekent dat er in beginsel alternatieve verblijfplaatsen aangeboden dienen te worden (tijdelijke verblijfplaatsen, in de vorm van vleermuiskasten). Daarnaast is het noodzakelijk dat de verloren gegane verblijfplaatsen in ruime mate gemitigeerd dienen te worden als permanente verblijfplaats in de beoogde nieuwbouw.

Foerageergebied

Tussen en rondom de portiekwoningen ligt zeer minimaal ontwikkeld jachtgebied voor vleermuizen. Er wordt door zeer lage aantallen gejaagd (hooguit 5-10 dieren). De opgaande begroeiing ten oosten en ten noorden (rond het sport/speelsterrein) vormt wel een geschikt jachtgebied. Hier jagen meerdere soorten vleermuizen voor een langere periode.

Er zijn minimaal 2 soorten vastgesteld die ter plekke jagen; gewone dwergvleermuis en laatvlieger.

De laatvliegers zijn duidelijk afkomstig vanuit zuidwestelijke richting. Er zijn 2 duidelijke vliegbewegingen vastgesteld van minimaal 8 dieren. Ze vliegen om en tussen de portiekwoningen door om vervolgens ter plekke van de meest oostelijk gelegen portiekwoningen te jagen (circa 30 minuten). Vervolgens jagen de dieren voor minimaal een half uur langs de opgaande begroeiing langs het sport/speelsterrein ten noorden.

De werkzaamheden leiden in dit geval echter niet tot een verstoring en/of vernietiging van primaire jachtgebieden, omdat de werkzaamheden hier niet uitgevoerd worden.

Vliegroutes

Er zijn enkele vliegroutes vastgesteld van onder meer laatvlieger en gewone dwergvleermuis. De gewone dwergvleermuizen zijn afkomstig vanuit de verschillende verblijfplaatsen en verspreiden zich redelijk snel over het gehele gebied, zonder dat ze daarbij eenduidige vliegroutes hanteren. Deze vliegroutes van zowel de gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn niet strikt gebonden aan de contouren van de portiekwoningen. De sloop van de portiekwoningen zal daarmee dan ook niet leiden tot een effect op deze vliegverbindingen van beide soorten.

In het kader van de Wet natuurbescherming kan geconcludeerd worden dat er geen negatieve effecten kunnen optreden ten aanzien van foerageergebieden en vliegroutes. In het kader van de Wet natuurbescherming zijn vervolgstappen niet noodzakelijk.

Broedvogels

Huismus

Er zijn geen huismusnesten aangetroffen tijdens de onderzoeksmomenten voor deze soort. Er zijn wel uitwerpselstrepen aanwezig op de westelijke gevels onder de nokbalkconstructie, maar deze hebben betrekking op slapende vogels (verschillende soorten) die de gevels gebruiken om te overnachten. Er is éénmaal een slapende grote bonte specht aangetroffen aan de gevel.

Er zijn tijdens de huismusrondes wel huismussen aangetroffen in de directe omgeving, maar eenduidige broedplekken zijn hierbij niet vastgesteld. Vanwege het ontbreken van enige begroeiing direct grenzend aan de portiekwoningen kan gesteld worden dat de sloop van de portiekwoningen niet leidt tot een vernietiging van het foerageergebied van de soort. Rondom de portiekwoningen is enkel gras aanwezig en enkele bomen (in beheer door gemeente).

Effecten op huismusnesten zijn dan ook geheel uit te sluiten. In het kader van de Wet natuurbescherming is het treffen van maatregelen dan ook niet noodzakelijk.

Gierzwaluw

In de woningen zijn geen nesten van de gierzwaluw aangetroffen. Er zijn tijdens de onderzoeksrondes wel gierzwaluwen aangetroffen boven de wijk, maar deze maakten geen aanstalten om de portiekwoningen in te vliegen.

Ook vertoonden de dieren geen “gier”gedrag rondom de portiekwoningen, waarmee ze indiceren dat deze woningen dienstdoen als broed-, slaappleats.

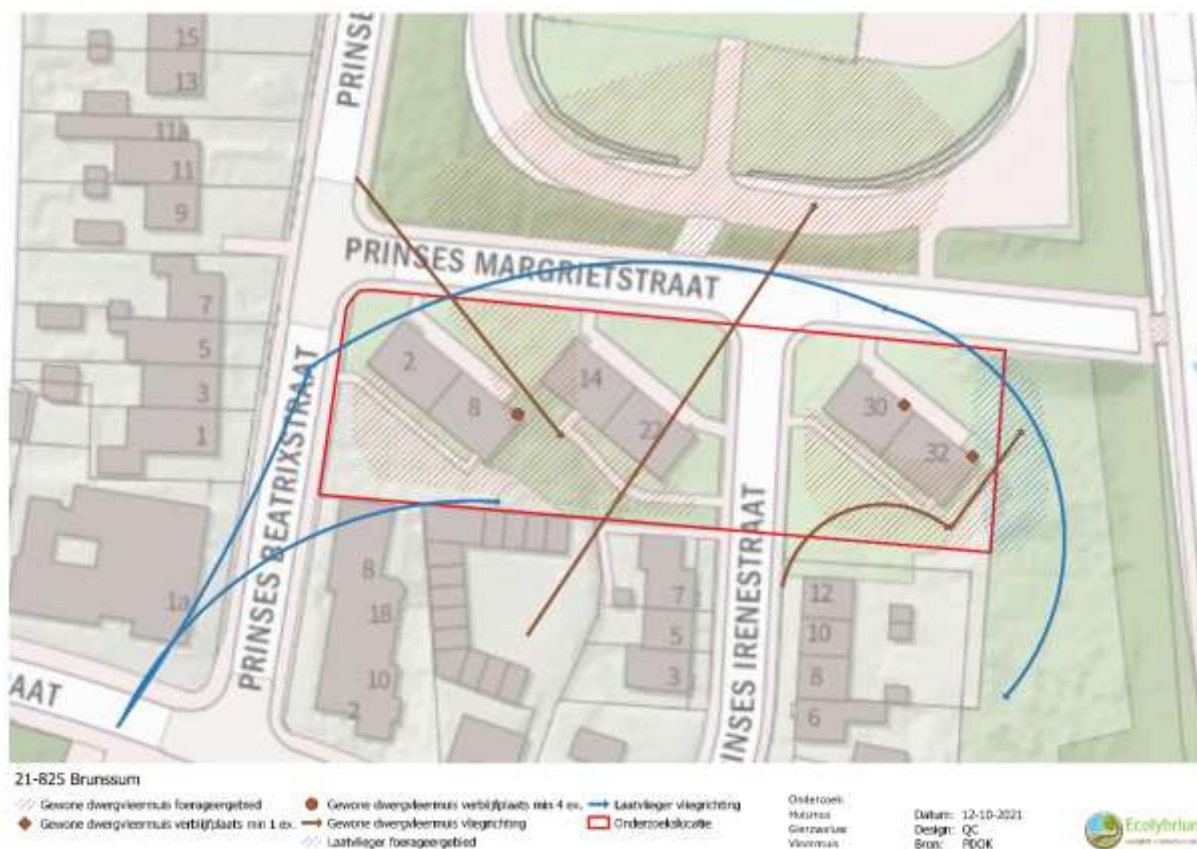
Effecten op gierwalwnesten zijn dan ook geheel uit te sluiten. Vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming zijn daarmee dan ook niet aan de orde.

Overige soorten

Er zijn tijdens de onderzoeksrondes geen andere soorten aangetroffen die benoemenswaardig zijn.

Onderzoeksresultaten op kaart

In figuur 2 zijn de onderzoeksresultaten op kaart afgebeeld.

Figuur 2: Onderzoeksresultaten 2021, Blok 4106, Brunssum

Effecten door beoogde werkzaamheden

In tabel 2 zijn de effecten van de sloopwerkzaamheden op de aangetroffen natuurwaarden opgesomd.

Aangetroffen soorten	Functies	Effect	Toetsing Wnb nodig
Gewone dwergvleermuis	Vaste rust- en verblijfplaatsen	Ja: verstoring/vernietiging verblijfplaatsen	Ja
	Jachtgebied	Nee: jachtgebied blijft intact	Nee
Laatvlieger	Jachtgebied	Nee: jachtgebied blijft intact	Nee
	Vliegroutes	Nee: vliegroutes blijven intact	Nee
Gierzwaluw	Afwezig	Nee: soort niet aangetroffen	Nee
Huisemus	Afwezig	Nee: soort niet aangetroffen	Nee

Tabel 2: Effecten op beschermde natuurwaarden door de werkzaamheden.

In tabel 3 zijn de effecten getoetst aan de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming.

Aanwezig op planlocatie	Vogels (Vogelrichtlijn)				Flora en fauna (Habitatrichtlijn)					Andere soorten		Zorgplicht (Wnb)	Ontheffing (J/N)
	Art. 3.1	Art. 3.2	Art. 3.3	Art. 3.4	Art. 3.5	Art. 3.6	Art. 3.7	Art. 3.8	Art. 3.9	Art. 3.10	Art. 3.11	Art. 1.11	
Gewone dwergvleermuis					(#)					(#)		(#)	J

Tabel 3: Overtredingen verbodsbepalingen Wnb op grond van effecten; (#) = van toepassing;

Conclusies

- ✘ Uit het onderzoek is gebleken dat er 3 zomerverblijfplaatsen aanwezig zijn van gewone dwergvleermuizen in de te slopen bebouwing;
De vernietiging van de verblijfplaatsen is ontheffingsplichtig;
- ✘ Er zijn geen nesten van huismus en gierzwaluw aangetroffen. In dat geval is het aanvragen van een ontheffing niet noodzakelijk;
- ✘ Effecten op het oppervlakte van het foerageergebied van vleermuizen treedt niet op, omdat de sloop enkel betrekking heeft op de portiekwoningen;
- ✘ In het kader van de ontheffingsaanvraag dient te worden nagedacht over de locatie en mate van mitigatie voor de betreffende soorten. Dit dient in samenwerking met de architect/aannemer uit gevoerd te worden. Dit dient bij de ontheffingsaanvraag ingediend te worden. Dit betreft zicht op locaties voor tijdelijke mitigatie en op de inpassing van verblijfplaatsen in de nieuwbouw;
- ✘ De werkzaamheden dienen voorts buiten de kwetsbare periode van de soort uitgevoerd te worden. In dit geval zou de sloop idealiter buiten de periode mei tot en met augustus uitgevoerd kunnen worden, omdat de portiekwoningen enkel in de zomerperiode (mei, juni, juli (augustus)) gebruikt worden. Dus de sloop is het beste in de periode tussen september en eind april, en onder voorwaarden van een ontheffing.